

## Alguerès 1 i Alguerès 1/ Guia didàctica



Autores: I. Canal, T. Serra, R. Vilardell / Adaptació a l'alguerès: R. Montero (coordinadora), A.M. Ceccotti, C. Frulio, M.A. Martinez, G. Murgia, C. Piras / Correcció lingüística: L. Scala / Il·lustracions: L. Filella,  
**Alguerès 1 i Alguerès 1/Guia didàctica**, Eumo Editorial, Vic 2006.

### La introducció del català a les escoles de l'Alguer

El primer salt quantitatiu i qualitatiu d'ensenyament de català a l'Alguer es produeix en el curs 1998-1999 quan, gràcies a un acord de col·laboració entre Òmnium Cultural de l'Alguer i el Municipi de l'Alguer, amb el suport de l'Associació Enllaç del Principat de Catalunya, s'inicia l'anomenat *Projecte Palomba*, amb la intenció de fer arribar l'ensenyament de la llengua catalana al màxim d'escoles de la ciutat. Vuit anys després, el 80% de l'alumnat de 4 a 14 anys fa una hora setmanal de llengua catalana dins el marc d'horari escolar, però fora del currículum (és a dir, sense nota). Es tracta d'una activitat que arriba a uns 1.500 alumnes.

Cal destacar que el Projecte Palomba té dues línies d'actuació més: la formació del professorat mitjançant escoles d'estiu (on intervenen especialistes del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya) i seminaris didàctics

setmanals; i l'elaboració i l'edició de materials per a l'aprenentatge de la llengua.

D'altra banda, des de fa dos cursos, a l'Escola San Giovanni s'ha posat en marxa, aprofitant els marges legals que permet la Llei regional d'11 de setembre de 1997, de *Promozione e valorizzazione della cultura e della lingua della Sardegna*, i la Llei estatal de 15 de desembre de 1999, de *Norme in materia di tutela delle minoranze linguistiche storiche*, una secció experimental d'ensenyament plurilingüe (català, italià i anglès) que té com a primera llengua de referència el català de l'Alguer. La Costura, nom amb què es coneix aquesta secció, té el suport d'Òmnium Cultural, del Municipi de l'Alguer i de la Generalitat de Catalunya<sup>1</sup>; actualment acull una quinzena d'alumnes de tres a cinc anys.

### Alguerès 1: una aposta de normalitat

Calia fer un llibre de referència per a les classes de llengua catalana de l'Alguer, calia que el català tingués el que tenen la resta d'assignatures, calia que les famílies visualitzessin que el català és tan *normal* com l'italià i calia una eina per a fer avançar pedagògicament l'ensenyament de la llengua a l'Alguer. Fruit del conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de l'Alguer i la Generalitat de Catalunya, ambdues parts acordaren la realització d'un llibre de text que fos adaptat a la realitat algueresa i que alhora recollís l'experiència pedagògica d'una Catalunya que fa vint-i-cinc anys que treballa en l'ensenyament de segones llengües. L'aparició del primer llibre de text en català de l'Alguer era, doncs, un importantíssim pas simbòlic per al redreçament de la llengua.

### La gènesi del llibre

Es tenia clar que per a dur a terme el projecte calia un material de referència que facilités la tasca del professorat alguerès, el qual, a més, comptava excepcionalment amb la col·laboració de la professora Rosa Montero, experta en temes d'immersió lingüística (assessora

de primària del Servei d'Ensenyament del Català durant més de quinze anys) i que durant els cursos 2004-2005 i 2005-2006 ha engegat l'escola La Costura.

Davant aquesta situació, i després de valorar diversos materials, es va decidir recórrer al llibre *Castellà 1* (de l'Editorial Eumo), llibre pensat per a l'alumnat que segueix l'ensenyament en català i on es feia un tractament del castellà com a segona llengua de l'escola. Les tres autores de *Castellà 1* (Imma Canal, Teresa Serra i Rosa Vilardell) acceptaren que se'n fes la traducció i l'adaptació a l'alguerès. Llavors el Servei d'Ensenyament de Català del Departament d'Educació i Universitats coordinà la tasca de l'equip de l'Alguer amb l'Editorial Eumo, que, mitjançant Montserrat Ayats i Eusebi Coromina, féu possible el primer llibre de text en català de l'Alguer.

El procés de treball ha durat tot el curs 2005-2006. Setmanalment les mestres alguereses han fet la feina d'adaptació i, quan ha estat necessari, de creació (de cançons, de contes, d'endevinalles...) i s'hi han fet noves il·lustracions. Finalment, ha passat pel sedàs normativitzador de Luca Scala, autor de la proposta d'estàndard alguerès que, amb el nom de *El català de l'Alguer: un model d'àmbit restringit*, publicà l'Institut d'Estudis Catalans l'any 2003 (la Secció Filològica del IEC, en sessió plenària tinguda el dia 12 d'abril del 2002, acordà per unanimitat d'avaluar el treball *Model d'àmbit restringit*, que posteriorment es publicà amb el nom citat anteriorment).

### Característiques del llibre

Es tracta d'un llibre per a ensenyar el català com a segona llengua a un públic que ha tingut relativament poc contacte amb l'alguerès i que, a més, ja té un domini adequat (el que correspon a un noi d'entre sis i set anys) de l'italià, especialment en l'àmbit de la comunicació quotidiana i personal, i també en l'àmbit social. D'altra banda, com que aquests minyons ja coneixen i treballen el procés de lectura i escriptura en italià, és convenient de tre-

ballar el català sobretot a partir de la llengua parlada. Així, la introducció de la lectura i l'escriptura en alguerès s'hauria de fer quan tinguin consolidades les bases d'aquest procés lector i escriptor (vuit anys), per tal que només s'hagin de centrar en aquells sons i grafies de l'alguerès que difereixen dels sons i grafies de la llengua italiana.

### Una guia didàctica que és molt més que una guia

El llibre, que té sis unitats i un conte complementari, consta d'una guia didàctica, escrita en català de l'Alguer, que vol ser una eina de referència per al professorat i un model de bones pràctiques didàctiques. Cal destacar com, per exemple, explícitament es recorda que, durant les lliçons, el professorat ha de parlar únicament en català per a assegurar que els models lingüístics que es transmeten siguin els correctes.

En cada unitat les autores assenyalen els continguts que es treballen, els objectius i les orientacions didàctiques per a fer els diversos exercicis proposats. Per a acostar les propostes didàctiques del llibre a la realitat sociolingüística de l'Alguer s'han projectat les activitats en dos nivells diferents: un per als qui no tenen coneixement previ de la llengua i un altre per a aquells alumnes que sí que tenen nocions d'alguerès.

### Com a conclusió

En definitiva, ens trobem davant un projecte editorial que requereix continuïtat i que vol fer del català una assignatura *normal* dins el currículum de l'Alguer. Un projecte fet conjuntament per catalans del Principat de Catalunya i per algueresos, on l'experiència dels uns s'ha conjuminat amb el coneixement de la realitat algueresa (entesa en un sentit ampli) dels altres. Un projecte que, a més, s'ha de reflectir en la formació continuada del professorat d'alguerès, perquè, com va passar en la Catalunya dels anys vuitanta, hem d'aconseguir que *català (alguerès)* sigui sinònim de qualitat i de bones pràctiques pedagògiques. ♦

PERE MAYANS

1. Des de l'any 2004 els Departaments d'Educació i de Presidència de la Generalitat de Catalunya i el Municipi de l'Alguer tenen signat un conveni de col·laboració per a promoure, entre altres qüestions, l'ensenyament de la llengua catalana, en llengua catalana, a la ciutat de l'Alguer.